

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026-YIL

AVGUST 8-SON, II-QISM

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

OpenAIRE

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ФИЛИАЛ В г. ТАШКЕНТЕ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, avgust.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOATLASHUVNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	9
Erkayev Akrom Normuxammadovich	
ALIGNING NATIONAL AND INTERNATIONAL UNIVERSITY RANKING INDICATORS: A CROSSWALK METHODOLOGY.....	16
Mamajonova Mukhlisakhon Muzaffar kizi	
O'ZBEKISTONDA ENERGETIKA TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	28
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALARDA INNOVATSION BOSHQARUVNI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASINI RIVOJLANTIRISH	34
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o'g'li	
SANOAT KORXONASINING ATROF-MUHIT VA AHOLI SOG'LIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	40
Imomnazarov Farrux Saibjabbor o'g'li	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA CHAKANA BANK XIZMATLARI RIVOJLANISHINING ZAMONAVIY HOLATI VA TAHLILI	44
Abdiraxmonov Farxod Arabboyevich	
MACHINE LEARNING-ASSISTED PREDICTION OF FIRE-RETARDANT AND PRESERVATIVE PERFORMANCE OF CHEMICALLY MODIFIED WOOD: AN ECO-FRIENDLY APPROACH.....	52
Usmanova Maftunakhon Abror qizi	
TEMIR YO'L AVTOMATIKA VA TELEMEXANIKA MAYDON QURILMALARINI MASOFAVIY NAZORAT QILISH ISHONCHLILIGINI UYALI ALOQA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA OSHIRISH.....	60
Botirov Abdulaziz Temir o'g'li	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'IDA NOL STAVKANI QO'LLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	66
A.A. Bobomurodov	
KERAMIKA ISHLAB CHIQUARISH KORXONALARIDA MEHNAT SHAROITLARINI SANITAR-GIGIYENIK VA INTEGRAL BAHOLASH («OZIQ-OVQAT STANDART KARTON» MCHJ TARKIBIDAGI «TOSHKENT KAFEL» KORXONASI MISOLIDA)	71
S. Sulaymanov, N.A. Erdonova	
PYTHON-BASED NUMERICAL ANALYSIS OF THE LOGISTIC POPULATION GROWTH MODEL	76
Berdiyev Shohjahon, Khayitova Fayza	
O'ZBEKISTONDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOT HAJMIGA SOLIQ OMILINING TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	85
Fayziyeva Nargiza Rabimovna	
ISHLAB CHIQUARISH KICHIK BIZNESINI HUDUDIY JOYLASHTIRISH OMILLARI VA IXTISOSLASHUV YO'NALISHLARINI BAHOLASH	93
Salimov Burxoniddin	
OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA AKADEMIK FAOLIYATNI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	98
Ixtiyorov Bekzod Zulfiqor o'g'li	
CHUQUK O'RGANISH ARXITEKTURALARI ASOSIDA O'ZBEK TILIDAGI SOXTA XABARLARNI ANIQLASH ALGORITMINI ISHLAB CHIQUISH	105
Uzoqov Lochinbek Mamurjon o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	111
Almanov Ilhom Sultonovich	

TIBBIY XIZMAT KO'RSATUVCHI KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	118
O'roqov Firdavs Ortiqniyoz o'g'li	
TIBBIY XIZMAT KO'RSATUVCHI KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	118
O'roqov Firdavs Ortiqniyoz o'g'li	
EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN ISHLAB CHIQARISHNI MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI	125
Iskandarova Dilorom Xayrullayevna	
KORXONALARDA BULUTLI HISOBLASH TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING GLOBAL VA MILLIY AMALIYOTI TAHLILI	130
Jumaev Sohib Baxodirovich	
YOSHLARNING RAQAMLI SAVODXONLIGINI IQTISODIY FAROVONLIKKA KONVERSIYA QILISHNING STRATEGIK BOSHQARUV MEKANIZMI	136
Palvonova Sevara Baxromovna	
QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI TIZIMIDA INSON KAPITALINI BOSHQARISHNING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	141
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	
ЗЕЛЁНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА: ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ И НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ.....	148
Mўminjonov Anvarbek Сайфитдин угли	
NOQISHLOQ XO'JALIGINING TOMORQA XO'JALIGI FAOLIYATIGA TA'SIRINI BAHOLASHDA ILMIY- USLUBIY YONDASHUVLAR	156
Nurullayev Ulug'bek	
TURIZM SOHASINI DAVLAT TOMONIDAN MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA SOLIQ IMTIYOZLARINING ROLI	161
Karimova Dilafruz Sadirdin qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KREATIV XIZMATLAR BOZORINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI	166
Xamroyeva Sitara Otabekovna	
ОЦЕНКА ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ СТАНЦИИ, ИНТЕГРИРОВАННОЙ С МАГИСТРАЛЬНЫМИ ВОДОКАНАЛАМИ.	172
Юлдошев Исроил, Ботиров Бозорбек, Жураев Обид, Курбанов Юнус, Хамдамова Ирода, Атоева Мохинур	
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA KLINIK VA BOSHQARUV QARORLARINI QO'LLAB-QUVVATLOVCHI RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH	185
Turayeva Nafisa Odiljonovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIVAVIY XATO VA NOMUVOFIQLIKLARNING TARKIBIY KO'RINISHLARI HAMDA ULARNI ANIQLASH AMALIYOTI TAHLILI	190
Mulayev Farxod Alisherovich	
SANOATDA PORSHENLI KOMPRESSORLARNING TEXNIK-IQTISODIY SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA ASOSIY MUAMMOLAR TAHLILI	195
Abdixakimova Malika Amir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISH: RAQAMLI KOMPETENSIYALAR VA TA'LIM TRANSFORMATSIYASI	207
Nazarov Baxrom Mustafayevich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	213
Qahramonova Maftuna Davronovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	220
Jamalova Dilnoza Egamberdiyevna	
KO'P FAKTORLI AVTENTIFIKATSIYA VA KRIPTOGRAFIK HIMOYA MEKANIZMLARI ASOSIDA AXBOROT TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI OSHIRISH	227
Babakulov Bekzod Mamatkulov	
AHOLIGA ALOQA VA AXBOROTLASHTIRISH XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI TIZIMLI RIVOJLANTIRISHNING EMPIRIK TADQIQOTI	234
Nasrullayev Feruz	
SOLIQDAN BO'YIN TOVLASH HOLATLARINI KAMAYTIRISHDA SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ XAVFINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	238
Ismailov Bobir Salomovich	
ОБОСНОВАНИЕ ПАРАМЕТРОВ И РЕЖИМОВ РАБОТЫ ГИБРИДНОЙ СОЛНЕЧНО-КОТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ТЕПЛОСНАБЖЕНИЯ В КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ..	245
Файзиев Зафар, Юзбаева Шохид	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNI RIVOJLANTIRISH: INSTITUTSIONAL ASOSLAR, INVESTITSIYAVIY IMKONIYATLAR VA IJTIMOY-IQTISODIY SAMARADORLIK.....	250
Sh. Qurbonova	
XULQ-ATVORGА ASOSLANGAN SUG'URTA KONSEPSIYASI ORQALI SUG'URTA TARIFLARINI PERSONALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	260
Xakimzoda Maftuna Yusuf qizi	
MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TURIZMNING O'RNI VA AHAMIYATI	265
N.K. Muxitdinova, Raxmatova Sevinch	
YUQORI TEXNOLOGIYALI SANOAT TARMOQLARIDA QO'SHILGAN QIYMATNI OSHIRISH MASALALARI: O'ZBEKISTON VA JANUBIY KOREYA TAJRIBASI MISOLIDA	269
Ashirmetova Ozoda Farxod qizi	
KINEMATIC SIMULATION OF SPINDLE AND PRESSING-SECTOR MOTION IN AN ELLIPTICAL-DRUM VERTICAL-SPINDLE COTTON PICKER.....	277
Rajapbayev Umidjon Alisher o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION MAHSULOTLARGA ICHKI TALABNI SHAKLLANTIRISH VA ILMIY ISHLANMALARNI TIJORATLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	283
Azizova Maliha Farrux qizi	
AGLOMERATSIYALAR VA YIRIK SHAHARLAR ATROFIDAGI HUDUDLARNI KOMPLEKS RIVOJLANTIRISHNING SHAHARSOZLIK MODEL I	290
Azamiddin Quldashev	
ZAMONAVIY SHAHARLAR EKOLOGIK INFRATUZILMASINING XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	295
Jo'rayev Muxriddin, Olimova Mohinur, Tugalov Bobur	
BYUDJET YO'QOTISHLARINING JARAYONLI LOKALIZATSIYASI: DAVLAT XARIDLARI TRANSAKSION SIKLINING XARITASI (PROCESS MAPPING).....	301
Jasur Nurmatov	
QUYOSH ENERGIYASI ASOSIDAGI ISSIQXONA MIKROIQLIMINI TA'MINLASH QURILMASINING PARAMETRLARI VA ISH REJIMLARINI OPTIMALLASHTIRISH.....	307
Qulboyev Zohid Xo'jamuradovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA SANOATLASHUV DARAJASINING ZAMONAVIY HOLATI VA TARKIBIY O'ZGARISHLARI	312
Erkayev Akrom Normuxammadovich	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA HUDUDIY INVESTITSIYAVIY JOZIBADORLIKNI OSHIRISH VA INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Muxamadjanov Shaxriyor Solijon o'g'li	

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОЕКТНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ И ЛИЗИНГА ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	324
Исомов Б.С.	
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ВЕРИФИКАЦИЯ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ИСПАРИТЕЛЬНОГО ОХЛАЖДЕНИЯ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКОГО МОДУЛЯ В УСЛОВИЯХ ЖАРКОГО КЛИМАТА.....	330
Ботиров Бозорбек, Тураев Фарходжон	
KAM RESURSLI TILLARDAGI ILMIY JURNALLAR UCHUN METAMA'LUMOTLARNI AVTOMATIK EKSTRAKSIYA QILISH VOSITASI.....	336
Rashid Turgunbaev	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПИЛЬНОГО ОЧИСТИТЕЛЯ ВОЛОКНА.....	342
Дадажанов Арафатали Комилжанович	
INVESTMENTS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT	348
Yorqin Khudoyiberdiev	
INVESTMENTS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT	352
Yorqin Khudoyiberdiev	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI EMPIRIK TAHLIL QILISH	360
Ergashev Azizxon Avazxon o'g'li	
ELEKTRON BANK XIZMATLARINI AUDIT QILISHNING ZAMONAVIY USULLARI	365
To'rayeva Farida Rustam qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KAPITAL BOZORI VOSITALARI ORQALI MOLIVALASHTIRISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	369
Qurbonov Javlonbek, Farxodova Aziza	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТАМОЖЕННОЙ СЛУЖБЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	374
Сейдеметова Эльмира Оралбай кизи	
TIJORAT BANKLARI KAPITALLASHUVI VA DAROMADLARINING PROGNOZI	378
Tursunov Mustafo Mirzayevich	
XIZMATLAR SOHASI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA AHOLI FAROVONLIGINI TA'MINLASHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHNING TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	385
Raximov Zafar Komilovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLAGI DINAMIKASINI STATISTIK TAHLIL QILISH	392
Akbarova Barno Shuxratovna	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI STRATEGIK BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	398
Bazarov Diyor Gafurovich	
UZUN QOZIQLI BARABAN QOZIQLARI ILIB OLGAN PAXTA BO'LAKLARINING OG'ISH YOYINI ANIQLASH	406
R.K. Djamalov, Karimov Maxmud Raxmatovich	
TIJORAT BANKLARI OMONATLARINING MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	411
Shodiyev Odiljon Salim o'g'li	
ORGANIK MEVA-SABZAVOTLARNI SOTISHDA MARKETING-REKLAMA MA'LUMOTLARI ALMASHISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH VA INNOVATSION XIZMAT TURLARI	416
Shavqidinova Dilnavoz, Abror Mamasadikov	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA AKTIVLAR HISOBI VA ULARNI MOLIVAVIY HISOBDA AKS ETIRISH AMALIYOTI	421
Saidova Kamolat Farhodovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIIYA MUHITI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHNING INVESTITSIIYA JARAYONI SIKLIK MODEL ASOSIDA NAZARIY-TAHLILY YONDASHUV	425
Mohina Boboqulova G'ofur qizi	

O'ZBEKISTON SANOATIDA INDUSTRY 4.0 TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING UZOQ MUDDATLI ISTIQBOLLARI.....	435
Vaydullayev Ilyos Hamidulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA OILAVIY TAKAFUL SUG'URTASINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY-IJTIMOIIY OMILLARI.....	443
Usmanov Nematjon G'ulomovich	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA PUL BOZORI LIKVIDLIGI, FOIZ KORIDORI VA MONETAR TRANSMISSIYA SAMARADORLIGINING MILLIY VALYUTA BARQARORLIGIGA TA'SIRI	451
G'afurov Olimjon G'olib o'g'li	

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA PUL BOZORI LIKVIDLIGI, FOIZ KORIDORI VA MONETAR TRANSMISSIYA SAMARADORLIGINING MILLIY VALYUTA BARQARORLIGIGA TA'SIRI

G'afurov Olimjon G'olib o'g'li

Toshkent davlat agrar universiteti

Agroiqtisodiyot kafedrası

iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

E-mail: olimjon.gafurov.95@mail.ru

E-mail: gofurov_o@nuu.uz

ORCID: 0009-0005-9255-2092

ANNOTATSIYA. 2024–2026-yillarda O'zbekiston Respublikasida pul bozori likvidligi, Markaziy bankning foiz koridori mexanizmi, UZONIA benchmark stavkasi, REPO operatsiyalari va banklararo bozorning rivojlanishi, shuningdek, monetar transmissiya kanallarining milliy valyuta barqarorligiga ta'siri kompleks tarzda tahlil qilinadi. Tahlil O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining rasmiy *Money Market and Liquidity Review* va *Monetary Policy Review* hisobotlari, O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi hamda xalqaro moliya tashkilotlari — XVF, Jahon banki va BXHB ma'lumotlariga asoslanadi. 2026-yilning I choragida banklararo pul bozori operatsiyalari hajmi 163 trln so'mni yoki choraklik YalMning 36,4 foizini tashkil etgani, UZONIA stavkasi o'rtacha 13,7 foiz darajasida shakllanib, 14 foizlik asosiy stavkaga yaqinlashgani hamda 2026-yil 16-iyuldan boshlab 7 kunlik Markaziy bank obligatsiyalari o'rniga 7 kunlik REPO auksionlari joriy etilgani chuqur tahlil qilinadi. Dinamik qatorlar, korrelyatsion va institutsional tahlil usullari asosida pul bozori likvidligi, foiz koridori va monetar transmissiyaning milliy valyuta barqarorligiga ta'sir mexanizmini ifodalovchi konseptual model ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: pul bozori likvidligi, foiz koridori, UZONIA, asosiy stavka, REPO operatsiyalari, monetar transmissiya, milliy valyuta barqarorligi, inflyatsion targetlash, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki.

АННОТАЦИЯ. В 2024–2026 годах комплексно анализируются ликвидность денежного рынка Республики Узбекистан, механизм процентного коридора Центрального банка, индикативная ставка UZONIA, операции РЕПО и развитие межбанковского рынка, а также влияние каналов трансмиссии денежно-кредитной политики на стабильность национальной валюты. Анализ основан на данных официальных отчетов Центрального банка Республики Узбекистан — *Money Market and Liquidity Review* и *Monetary Policy Review*, а также на информации Государственного комитета Республики Узбекистан по статистике и международных финансовых организаций — МВФ, Всемирного банка и БМР (BIS). Детально рассматриваются операции на межбанковском денежном рынке, объем которых в I квартале 2026 года достиг 163 трлн сумов, или 36,4% квартального ВВП; ставка UZONIA, составившая в среднем 13,7% и приблизившаяся к ключевой ставке в размере 14%; а также внедрение с 16 июля 2026 года 7-дневных аукционов РЕПО вместо 7-дневных облигаций Центрального банка. На основе методов анализа динамических рядов, корреляционного и институционального анализа разработана концептуальная модель, отражающая механизм влияния ликвидности денежного рынка, процентного коридора и трансмиссии денежно-кредитной политики на стабильность национальной валюты.

Ключевые слова: ликвидность денежного рынка, коридор процентных ставок, UZONIA, ключевая ставка, операции РЕПО, трансмиссионный механизм денежно-кредитной политики, стабильность национальной валюты, таргетирование инфляции, Центральный банк Республики Узбекистан.

ABSTRACT. During 2024–2026, money market liquidity in the Republic of Uzbekistan, the Central Bank's interest rate corridor mechanism, the UZONIA benchmark rate, REPO operations, and the development of the interbank market are comprehensively analyzed, together with the impact of monetary policy transmission channels on national currency stability. The analysis is based on official reports of the Central Bank of the Republic of Uzbekistan, including the *Money Market and Liquidity Review* and *Monetary Policy Review*, as well as data from the State Committee of the Republic of Uzbekistan on Statistics and international financial institutions, including the IMF, World Bank, and Bank for International Settlements (BIS). Particular attention is given to interbank money market operations, which reached UZS 163 trillion, equivalent to 36.4% of quarterly GDP, in the first quarter of 2026; the UZONIA rate, which averaged 13.7% and converged toward the 14% policy rate; and the introduction of 7-day REPO auctions from 16 July 2026 to replace 7-day Central Bank bonds. Based on time-series, correlation, and institutional analysis methods, a conceptual model is developed to illustrate the mechanisms through which money market liquidity, the interest rate corridor, and monetary policy transmission affect

national currency stability.

Keywords: money market liquidity, interest rate corridor, UZONIA, policy rate, REPO operations, monetary policy transmission, national currency stability, inflation targeting, Central Bank of the Republic of Uzbekistan.

KIRISH

Yangi O'zbekiston strategiyasi doirasida amalga oshirilayotgan makroiqtisodiy islohotlarning navbatdagi bosqichi pul-kredit siyosatining institutsional asoslarini tubdan takomillashtirishga qaratilgan. 2019-yildan boshlab inflyatsiyani targetlash rejimiga o'tishni rejalashtirgan Markaziy bank o'z oldiga 2023–2025-yillarda inflyatsiyani 5 foiz atrofida barqarorlashtirish vazifasini qo'ygan edi. Ushbu rejimning samarali ishlashi esa, o'z navbatida, pul bozorining yetarli darajada chuqur va likvid bo'lishini, foiz koridorining aniq signal vazifasini bajarishini hamda monetar transmissiya mexanizmining uzluksiz faoliyat yuritishini taqozo etadi.

Inflyatsiyani targetlash rejimida milliy valyuta barqarorligi, odatda, tor ma'noda nominal almashuv kursining mustahkamligi sifatida emas, balki keng ma'noda narxlar barqarorligi, inflyatsion kutilmalar, aholi va tadbirkorlarning milliy valyutaga bo'lgan ishonchi, shuningdek, moliyaviy dollarlashuv darajasining pasayishi sifatida tushuniladi. Shu nuqtai nazardan, pul bozori likvidligini boshqarish sifati nafaqat qisqa muddatli banklararo stavkalarining barqarorligini, balki uzoqroq istiqbolda milliy valyutaning ishonchligini ham belgilaydi.

2024–2026-yillar mobaynida Markaziy bank tomonidan pul bozori operatsion doirasini takomillashtirish yo'nalishida bir qator muhim institutsional o'zgarishlar amalga oshirildi. 2025-yil davomida asosiy stavka 14 foiz darajasida saqlanib, restriktiv monetar siyosat yuritildi, 2026-yil 1-yanvardan majburiy zaxira talablari tarkibiy bazasi kengaytirildi, 2026-yil 16-iyuldan esa ortiqcha likvidlikni sterilizatsiya qilishning asosiy instrumenti sifatida 7 kunlik REPO auksionlari joriy etildi va ular avvalgi 7 kunlik Markaziy bank obligatsiyalarini almashtirdi. Ushbu islohotlar Xalqaro valyuta fondi, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki hamda OG Research xalqaro maslahat tashkilotining tavsiyalari asosida amalga oshirilgani alohida e'tiborga loyiqdir. Bu esa monetar siyosat operatsion mexanizmining xalqaro amaliyot bilan uyg'unlashuv jarayonini aks ettiradi[1].

Pul bozorida tarkibiy likvidlik profitsitining uzoq muddat saqlanib qolishi foiz koridorining signal funksiyasi samaradorligiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. UZONIA benchmark stavkasining asosiy stavkaga yaqinlashish darajasi monetar signallarning bozorga uzatilish sifatini bevosita aks ettiradi. Monetar transmissiya kanallarining O'zbekiston sharoitidagi samaradorligi, xususan, foiz stavkasi, kredit va valyuta kursi kanallarining o'zaro nisbati bo'yicha ilmiy baholashlarni yanada kengaytirish zarurati mavjud. 2026-yil iyulidagi REPO auksionlariga o'tish kabi yangi institutsional o'zgarishlarning milliy valyuta barqarorligiga ta'siri bo'yicha alohida ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi sifat va miqdoriy tahlil usullarining uyg'unlashgan yondashuvi (mixed-methods) asosida qurilgan. Asosiy ma'lumotlar manbai sifatida Markaziy bankning rasmiy hisobotlari — *Money Market and Liquidity Review*ning 2025–2026-yillardagi choraklik nashrlari, *Monetary Policy Review*, *Monetary Policy Guidelines 2026*, *Financial Stability Report* hamda Davlat statistika qo'mitasi va Iqtisodiyot va moliya vazirligining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari, shuningdek, XVF, Jahon banki va BXHBning O'zbekiston bo'yicha tahliliy materiallaridan foydalanildi.

Dinamik qatorlar tahlili 2024–2026-yillar davomida asosiy stavka, UZONIA, inflyatsiya, banklararo bozor hajmi va likvidlik profitsiti ko'rsatkichlarining choraklik dinamikasini aniqlash uchun qo'llanildi. Bu usul orqali asosiy stavkaning 13,5 foizdan 14 foizgacha oshishi 2025-yil yanvar–aprel oralig'ida va keyingi barqaror saqlanish davri aniq vaqt kesimida kuzatildi.

Korrelyatsion va qiyosiy tahlil UZONIA stavkasi bilan asosiy stavka o'rtasidagi farq (spread) dinamikasini, shuningdek, depozit va kredit stavkalarining asosiy stavkaga nisbatan pass-through darajasini baholashda qo'llanildi. Xususan, 2025-yil dekabr oyida depozit stavkasi 17,2 foizni, kredit stavkasi esa 22,9 foizni tashkil etgani 14 foizlik asosiy stavka bilan taqqoslandi.

Institutsional va sifat tahlili 2026-yil 1-yanvardagi majburiy zaxira talablari o'zgarishi hamda 2026-yil 16-iyuldagi REPO auksionlariga o'tish kabi rasmiy institutsional qarorlarning mazmuni, sabablari va kutilayotgan oqibatlarini tahlil qilishda qo'llanildi[2].

Monetar transmissiya tahlili nazariy transmissiya zanjiri — Policy Rate → Interest Rate Corridor → UZONIA/REPO → Bank Deposit and Lending Rates → Aggregate Demand → Inflation → Exchange Rate — asosida qurildi va har bir bog'lanish rasmiy statistik ko'rsatkichlar bilan asoslandi.

Tadqiqotda quyidagi umumlashtirilgan empirik tenglamalardan nazariy asos sifatida foydalanildi. Rasmiy oylik va choraklik to'liq vaqt qatorlari cheklanganligi sababli, ular VAR/ARDL ko'rinishida qat'iy baholanmadi, balki

transmissiya zanjirining yo'nalishini konseptual asoslashda qo'llanildi.

Exchange Rate Stability = f (Liquidity, UZONIA, Policy Rate, Inflation, Credit Growth, Money Supply).

Inflation_t = α + β₁PolicyRate_t + β₂UZONIA_t + β₃Liquidity_t + β₄Credit_t + β₅ExchangeRate_t + ε_t

Ekonometrik modellashirish uchun zarur bo'lgan uzun va to'liq oylik vaqt qatorlari, masalan, UZONIAning kundalik tarixiy qatori ochiq shaklda mavjudligi cheklanganligi sababli, tadqiqotda sun'iy simulyatsiya qilingan ma'lumotlardan foydalanilmadi. Buning o'rniga Markaziy bankning rasmiy choraklik hisobotlarida e'lon qilingan aniq raqamlar asosida deskriptiv statistika, dinamik va institutsional tahlil usullari qo'llanildi, bu esa tadqiqot natijalarining ishonchlilikini ta'minlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Markaziy bankning *Money Market and Liquidity Review 2026 Q1* hisobotiga ko'ra, 2026-yilning I choragida bank tizimidagi umumiy likvidlik darajasi oshib, tarkibiy profitsit holatida qoldi. Likvidlikning o'sishi, asosan, davlat byudjeti operatsiyalarining sezilarli darajada faollashuvi hamda muomaladagi naqd pulga bo'lgan mavsumiy talabning pasayishi bilan izohlanadi.

2026-yilning I choragida banklararo pul bozoridagi operatsiyalarning umumiy hajmi 163 trln so'mni, ya'ni choraklik yalpi ichki mahsulotning 36,4 foizini tashkil etdi. Ushbu operatsiyalarning taxminan 89 foizi overnight (bir kunlik) operatsiyalardan, 74 foizi esa REPO bitimlaridan iborat bo'ldi. Bu ko'rsatkichlar banklararo bozorning qisqa muddatli likvidlikni qayta taqsimlashga yo'naltirilganini va bozor ishtirokchilarining o'z kundalik likvidlik pozitsiyalarini boshqarishda faol ishtirok etayotganini ko'rsatadi.

Markaziy bankning Herfindahl-Hirschman indeksi bo'yicha hisob-kitoblariga ko'ra, likvidlik qarz olish segmentida yuqori konsentratsiya darajasi saqlanib qolmoqda, bu bir nechta yirik bozor ishtirokchilarining likvidlikni qayta taqsimlashdagi yetakchi rolini aks ettiradi. Bunday yuqori konsentratsiya darajasi, bir tomondan, operatsion samaradorlikni oshirsa, boshqa tomondan, tizimli likvidlik risklarining ayrim yirik banklarga bog'liqligini kuchaytirishi mumkin. Bu esa makroprudensial nazorat nuqtai nazaridan alohida e'tiborni talab qiladi.

2026-yil 1-yanvardan boshlab majburiy zaxira bazasiga kiritiladigan majburiyatlar qamrov koeffitsiyenti 15 foizdan 20 foizgacha oshirildi. Ushbu o'zgarishning bank tizimiga ta'sirini yumshatish maqsadida xorijiy valyutadagi majburiyatlar bo'yicha zaxira normativ stavkasi 9,5 foizdan 8,5 foizgacha pasaytirildi. 2025-yil davomida pul bozoridagi stavkalar ko'pchilik hollarda foiz koridori ichida shakllandi, biroq tarkibiy likvidlik profitsitining saqlanib qolishi sababli stavkalar koridorning quyi chegarasiga — depozit stavkasiga yaqinroq joylashish tendensiyasini namoyon qildi. Bu holat nazariy jihatdan kutilgan natija hisoblanadi: ortiqcha likvidlik sharoitida banklar qarz olishdan ko'ra, ortiqcha mablag'larni Markaziy bankka joylashtirishga ko'proq moyil bo'ladi, natijada banklararo stavkalar koridorning pastki chegarasiga tortiladi[3].

1-jadval

2024–2026-yillarda O'zbekiston pul bozorining asosiy ko'rsatkichlari[4]¹

Ko'rsatkich	2024-yil	2025-yil	2026-yil I chorak
Asosiy stavka, %	13,5	14,0	14,0
UZONIA, o'rtacha, %	≈13,0*	≈13,5–13,9*	13,7
Yillik inflyatsiya, %	9,8 dek.	7,3 dek.	7,3 fev.
Real YalIM o'sishi, %	6,5	7,7	7,6 yillik, kv.
Banklararo bozor hajmi	—	—	163 trln so'm, YalIMning 36,4%
Overnight operatsiyalar ulushi, %	—	—	≈89
REPO operatsiyalari ulushi, %	—	—	≈74
Depozit stavkasi, o'rtacha, %	—	17,2 dek.	—
Kredit stavkasi, o'rtacha, %	—	22,9 dek.	—

Markaziy bankning foiz koridori tizimi asosiy stavka atrofida yuqori chegara — doimiy asosda likvidlik berish stavkasi va quyi chegara — doimiy asosda likvidlikni jalb qilish (depozit) stavkasidan iborat bo'lib, banklararo bozor stavkalarining mazkur doiradan chetga chiqmasligini ta'minlashga xizmat qiladi. Yuqori chegara banklar uchun Markaziy bankdan qisqa muddatli likvidlik olishning maksimal narxini, quyi chegara esa ortiqcha likvidlikni Markaziy bankka joylashtirishning minimal daromadlilikini belgilaydi.

1 Muallif ishlanmasi

2-jadval

Asosiy stavka, UZONIA va foiz koridori dinamikasi[5]²

Davr	Asosiy stavka, %	UZONIA, %	Spred: UZONIA – asosiy stavka, f.p.
2025-yil I chorak	13,5–14,0	≈13,5–14,0*	≈0
2025-yil II chorak	14,0	≈13,8–14,0*	≈-0,1...-0,2
2025-yil IV chorak	14,0	≈13,8–13,9*	≈-0,1...-0,2
2026-yil I chorak	14,0	13,7	-0,3

2026-yilning I choragida ortiqcha likvidlikni sterilizatsiya qilish maqsadida Markaziy bank haftalik o'rtacha 49,2 trln so'm hajmida 7 kunlik obligatsiyalarni tijorat banklari o'rtasida joylashtirdi. Natijada UZONIA o'rtacha 13,7 foiz darajasida shakllandi. Bu asosiy stavkadan atigi 0,3 foiz punktga past bo'lib, monetar signallarning bozorga yaqin va aniq uzatilganini ko'rsatadi. Bu holat H2 gipotezasini — UZONIANing asosiy stavkaga yaqinlashishi foiz kanali samaradorligini oshiradi, degan taxminni — empirik ravishda tasdiqlaydi.

INVEXI tahliliy markazining Markaziy bankning rasmiy *Monetary Policy Review 2026 Q1* hisoboti asosida tayyorlangan sharhiga ko'ra, 2026-yilning I choragi yakunida real asosiy stavka 6,4 foizga yetdi. Bu yil boshidagiga nisbatan 0,2 foiz punktga yuqori bo'lib, umumiy inflyatsiyaning pasayishi hisobiga yuzaga keldi. Real foiz stavkasining ijobiy va nisbatan yuqori darajada saqlanishi milliy valyutada jamg'armalarni rag'batlantirish va inflyatsion kutilmalarni langarlash nuqtai nazaridan muhim ahamiyatga ega, chunki u milliy valyutadagi aktivlarning jozibadorligini oshiradi va shu orqali dollarlashuv darajasini cheklashga xizmat qiladi.

Bank tizimida kundalik o'rtacha likvidlik profitsiti 2026-yilning I choragida 55,4 trln so'mni tashkil etdi. Yuqori darajadagi tarkibiy profitsit sharoitida Markaziy bank UZONIANi asosiy stavkaga yaqin ushlab turish uchun faol sterilizatsiya siyosatini yuritdi. Bu esa H4 gipotezasida ko'rsatilgan holatning, ya'ni ortiqcha likvidlikning foiz koridori signal funksiyasi samaradorligiga ta'sir ko'rsatishi ehtimolining amaliy asosga ega ekanini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, Markaziy bankning faol instrumental javobi — 7 kunlik obligatsiyalar, keyinchalik esa REPO auksionlaridan foydalanish — mazkur ta'sirni amalda sezilarli darajada yumshatganini ko'rsatdi. Bu esa H1 gipotezasini tasdiqlaydi[6].

Monetar transmissiya kanallarining O'zbekiston sharoitidagi samaradorligi

Monetar transmissiyaning besh asosiy kanali — foiz stavkasi, kredit, valyuta kursi, aktivlar narxi va kutilmalar kanallari — O'zbekiston sharoitida turlicha samaradorlik darajasiga ega.

Foiz stavkasi kanali qisqa muddatli banklararo bozorda UZONIA darajasida nisbatan samarali ishlaydi, biroq uzoq muddatli kredit va depozit stavkalariga uzatilish darajasi nisbatan cheklangan. Bunga bank tizimidagi yuqori kredit riski mukofoti va raqobat muhitini yanada rivojlantirish zarurati ta'sir ko'rsatadi.

Kredit kanali O'zbekistonda alohida ahamiyatga ega, zero iqtisodiyotda bank kreditlashuvi asosiy moliyalashtirish manbai hisoblanadi. Asosiy stavkaning yuqori darajada saqlanishi kredit o'sish sur'atlarini ma'lum darajada muvozanatlashtirgan bo'lsa-da, davlat dasturlari doirasidagi imtiyozli kreditlash hajmining saqlanib qolishi mazkur kanalning bozor mexanizmlari asosida ishlash xususiyatlariga ta'sir ko'rsatmoqda.

Valyuta kursi kanali O'zbekistonda sezilarli ahamiyatga ega, chunki iste'mol savatining muhim qismi import mahsulotlari va import tarkibiy qismiga bog'liq tovarlardan iborat. 2025-yilda so'mning AQSH dollariga nisbatan mustahkamlanishi import narxlari orqali inflyatsiyaning pasayishiga sezilarli ijobiy hissa qo'shdi. Bu holat Markaziy bankning 2025-yil oxiridagi qator rasmiy bayonotlarida ham alohida ta'kidlangan.

Aktivlar narxi kanali O'zbekistonda shakllanish bosqichida bo'lib, kapital bozori chuqurligini yanada oshirish imkoniyatlari mavjud va aholining moliyaviy aktivlardagi jamg'armalari, asosan, bank depozitlarida mujassamlashgan. Shu bois mazkur kanal boshqa kanallarga nisbatan nisbatan pastroq samaradorlikni namoyon etadi.

Kutilmalar kanali so'nggi yillarda Markaziy bankning kommunikatsiya siyosatini kuchaytirishi, muntazam matbuot anjumanlari va choraklik hisobotlarning ochiq e'lon qilinishi hisobiga mustahkamlanmoqda. Biroq inflyatsion kutilmalarning joriy inflyatsiyadan yuqoriroq saqlanib qolishi, Markaziy bankning 2025-yil oxiridagi bayonotlarida qayd etilganidek, mazkur kanal samaradorligini yanada oshirish imkoniyati mavjudligini ko'rsatadi[7].

3-jadval

Monetar transmissiya kanallari va ularning O'zbekistondagi samaradorligi[8]³

Kanal	O'zbekistondagi samaradorlik darajasi	Asosiy cheklovlar
Foiz stavkasi kanali	O'rta, qisqa muddatda yuqori	Depozit va kredit stavkalariga nisbatan sekin uzatilish
Kredit kanali	Yuqori	Imtiyozli kreditlash, davlat ishtiroki
Valyuta kursi kanali	Yuqori	Importga yuqori bog'liqlik, konvertatsiya bilan bog'liq omillar
Aktivlar narxi kanali	Past	Kapital bozorining yetarlicha chuqurlashmaganligi
Kutilmalar kanali	O'rta, kuchaymoqda	Inflyatsion kutilmalarning yuqori inersiyasi

Natijalar shuni ko'rsatadiki, pul bozori likvidligidan milliy valyuta barqarorligigacha bo'lgan zanjir quyidagi konseptual modelga muvofiq ishlaydi:

Bank tizimi likvidligi → Markaziy bank likvidlik operatsiyalari → foiz koridori → UZONIA/REPO stavkalari → bank depozit va kredit stavkalari → monetar transmissiya → kredit, iste'mol, investitsiya va inflyatsion kutilmalar → inflyatsiya → valyuta bozoridagi talab va taklif → milliy valyuta barqarorligi.

2025-yil yakunida qayd etilgan makroiqtisodiy ko'rsatkichlar ushbu zanjirning amalda ishlayotganini tasdiqlaydi: yillik inflyatsiya 7,3 foizgacha pasayib, 2016-yil dekabridan beri eng past ko'rsatkichni qayd etdi, real YaIM o'sishi 7,7 foizni tashkil etdi, xalqaro zaxiralar 2025-yil dekabr holatiga 66,3 mlrd AQSH dollaridan oshdi, ayrim baholarga ko'ra esa 2026-yil fevral holatiga 75 mlrd AQSH dollarigacha yetdi. So'm esa AQSH dollariga nisbatan yil davomida mustahkamlanish tendensiyasini namoyon qildi. Bunday natijalar restriktiv monetar siyosat, nazorat ostidagi pul bozori likvidligi va foiz koridorining barqaror ishlashi o'rtasidagi uzviy aloqadan dalolat beradi.

Shu bilan birga, milliy valyuta barqarorligini faqat nominal almashuv kursi bilan cheklab bo'lmaydi. Real foiz stavkasining ijobiy darajada saqlanishi — 2026-yilning I choragida 6,4 foiz — milliy valyutadagi jamg'armalarning jozibadorligini oshirdi. Bu holat bank tizimidagi mijoz depozitlarining 2025-yil davomida 35,2 foizga o'sib, 417,3 trln so'mga, ya'ni taxminan 33,2 mlrd AQSH dollari ekvivalentiga yetganida ham o'z aksini topdi. Depozitlarning jadal o'sishi milliy valyutaga nisbatan ishonchning mustahkamlanishi va dollarlashuv darajasining nisbiy pasayishi tendensiyasini ko'rsatadi[9].

4-jadval

Pul bozori barqarorligi va milliy valyuta barqarorligi o'rtasidagi bog'liqlikni aks ettiruvchi indikatorlar[10]⁴

Indikator	2025-yil yakuni	Izoh
Yillik inflyatsiya	7,3%	2016-yil dekabridan beri eng past ko'rsatkich
Real YaIM o'sishi	7,7% Q4, y/y	Investitsiya va eksport hisobiga
Xalqaro zaxiralar	>66,3 mlrd AQSH dollari	Oltin narxining o'sishi hisobiga qo'shimcha o'sish
Bank tizimi depozitlari	417,3 trln so'm, +35,2%	Milliy valyutaga ishonchning ortishi
Eksport	≈33,4 mlrd AQSH dollari, +23%	Tashqi talabning mustahkamlanishi
Real asosiy stavka, 2026-yil I choragi	6,4%	Yil boshiga nisbatan +0,2 f.p.

2026-yil 16-iyuldan boshlab Markaziy bank ortiqcha likvidlikni so'rib olishning asosiy instrumenti sifatida 7 kunlik REPO auksionlarini joriy qildi va avvalgi 7 kunlik Markaziy bank obligatsiyalarini ushbu mexanizm bilan to'liq almashtirdi. Markaziy bankning rasmiy bayonotiga ko'ra, ushbu qaror Xalqaro valyuta fondi, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (EBRR) hamda xalqaro OG Research maslahat tashkilotining tavsiyalari asosida qabul qilingan.

Yangi tizimda REPO bitimlarida garov sifatida ishlatiladigan obligatsiyalarning qiymati Markaziy bank tomonidan daromadlilik egri chizig'i (yield curve) asosida belgilanadi, shuningdek, garovga qo'yiladigan obligatsiyalarning ikkinchi oyoq (second leg) hisob-kitobidan kamida besh taqvim kuni oldin muddati tugashi bo'yicha talab bekor qilindi. Bundan tashqari, REPO auksionlari orqali sotib olingan obligatsiyalarning bitim muddati davomida ikkilamchi bozorda savdo qilinishiga qo'yilgan cheklovlar ham olib tashlandi.

Ushbu institutsional o'zgarishning iqtisodiy mohiyati shundaki, obligatsiyalarga nisbatan REPO mexanizmi likvidlikni boshqarishning yanada egiluvchan va bozor sharoitlariga moslashuvchan instrumenti hisoblanadi. REPO stavkalari kundalik talab va taklif asosida shakllanib, garovli operatsiya sifatida kredit riskini kamaytiradi

3 Muallif ishlanmasi

4 Muallif ishlanmasi

va ikkilamchi bozor likvidligini oshirish imkonini beradi. Nazariy jihatdan, bunday o'tish quyidagi yo'nalishlarda ijobiy ta'sir ko'rsatishi kutilmoqda.

Pul bozori likvidligi: REPO auksionlari obligatsiyalarga nisbatan ko'proq moslashuvchan bo'lib, likvidlikni kundalik asosda aniqroq sozlash imkonini beradi. Bu esa likvidlik profitsitining tebranishlarini kamaytirishga xizmat qiladi.

UZONIA: REPO stavkasining asosiy stavkaga yaqinroq shakllanishi kutilmoqda, chunki garovli operatsiyalar kredit riskini kamaytirib, stavkalar spredini toraytiradi.

Foiz koridori: koridorning signal funksiyasi kuchayishi kutiladi, chunki REPO stavkalari bozor sharoitlarini tezroq aks ettiradi.

Banklararo stavkalar: ikkilamchi bozor cheklovlarining olib tashlanishi banklararo operatsiyalarning likvidligini oshiradi va ular o'rtasidagi farqni kamaytiradi.

Monetar transmissiya: REPO bozorining chuqurlashuvi monetar signallarning bank depozit va kredit stavkalariga uzatilish tezligini oshirishga xizmat qiladi.

Bank kreditlari va depozitlari: garov bazasining kengayishi va ikkilamchi bozor likvidligining oshishi banklarning aktivlarni boshqarish samaradorligini oshiradi, bu esa bilvosita kredit resurslarining ko'payishiga xizmat qilishi mumkin.

Milliy valyutaga ishonch: monetar siyosat operatsion mexanizmining xalqaro andozalarga moslashtirilishi va shaffoflikning oshishi investorlar hamda aholining milliy valyutaga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Inflyatsiya va valyuta kursi: transmissiya samaradorligining oshishi, o'z navbatida, inflyatsion kutilmalarni langarlashga va valyuta bozoridagi ortiqcha tebranishlarni kamaytirishga ko'maklashadi[11].

Tadqiqot natijalarini zamonaviy monetar nazariyalar bilan taqqoslash ularning O'zbekiston sharoitidagi tatbiq etilish darajasini aniqlash imkonini beradi.

Taylor qoidasi (Taylor Rule) nuqtai nazaridan, Markaziy bankning 2025-yil davomida asosiy stavkani 14 foiz darajasida saqlashi inflyatsiyaning 5 foizlik maqsadli darajadan sezilarli yuqoriligini hisobga olgan holda restriktiv reaksiya funksiyasiga mos keladi. Inflyatsiyaning 2025-yil dekabrda 7,3 foizgacha pasayishi esa stavkani saqlab turish siyosatining muntazam samara berayotganini ko'rsatadi, garchi inflyatsiya maqsadli darajaga yanada yaqinlashish imkoniyatini saqlab qolayotgan bo'lsa-da.

Fisher effekti (Fisher Effect) nuqtai nazaridan, 2026-yilning I choragida real asosiy stavkaning 6,4 foizgacha oshishi nominal stavkaning barqaror saqlanishi fonida inflyatsiyaning pasayishi natijasida real foiz stavkasining ijobiy va oshib borayotgan trayektoriyasini ko'rsatadi. Bu, o'z navbatida, milliy valyutadagi aktivlarning jozibadorligini oshiradi va Fisher gipotezasiga muvofiq uzoq muddatda inflyatsion kutilmalarning pasayishiga xizmat qiladi[12].

Foiz stavkasi kanali nazariyasi (Interest Rate Channel) nuqtai nazaridan, tadqiqot UZONIA va asosiy stavka o'rtasidagi torayib borayotgan spredni — 2026-yilning I choragida atigi -0,3 f.p. — kanal samaradorligining oshishi sifatida baholaydi. Biroq depozit va kredit stavkalariga uzatilishdagi kechikish hamda pass-through koeffitsiyentining birdan past bo'lishi kanal zanjirining ikkinchi bosqichida bank tizimi darajasida transmissiyani yanada takomillashtirish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi.

Monetar transmissiya mexanizmi (Monetary Transmission Mechanism) nazariyasi umumiy nuqtai nazardan, O'zbekistonda foiz stavkasi va valyuta kursi kanallari nisbatan kuchli, kredit kanali o'rta, aktivlar narxi kanali esa nisbatan pastroq samaradorlikda ishlayotganini ko'rsatadi. Bu natija ko'plab o'tish iqtisodiyotlari (transition economies) bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar xulosalari bilan umuman mos keladi: bank tizimi ustunlik qiladigan moliya tizimlarida (bank-based financial systems) kapital bozoriga asoslangan transmissiya kanallari odatda nisbatan sustroq shakllanadi.

Inflyatsiyani targetlash nazariyasi (Inflation Targeting) nuqtai nazaridan, Markaziy bankning 2020-yildan buyon izchil ravishda inflyatsiyani 5 foizga tushirishga qaratilgan restriktiv siyosati va shaffof kommunikatsiya amaliyoti — muntazam choraklik hisobotlar hamda matbuot anjumanlari — rejimning institutsional jihatdan mustahkamlanib borayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, inflyatsiyaning maqsadli darajadan 2 foiz punktdan ortiq yuqori bo'lib qolishi mazkur rejim samaradorligini yanada oshirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatadi.

Ochiq iqtisodiyot monetar siyosati (Open Economy Monetary Policy) nazariyasi nuqtai nazaridan, O'zbekiston iqtisodiyotining tashqi savdo va pul o'tkazmalariga yuqori darajada bog'liqligi — 2026-yilning I choragida 3,8 mlrd AQSH dollari remittans tushumi va yillik 13 foizlik o'sish — valyuta kursi kanalining alohida ahamiyatini kuchaytiradi. Shu bois Markaziy bank monetar siyosat qarorlarida nafaqat ichki inflyatsion bosimlarni, balki tashqi iqtisodiy sharoitlarni, jumladan, jahon tovar bozorlaridagi narx tebranishlari va mintaqaviy geosiyosiy risklarni ham hisobga olishi muhim[13].

XULOSA VA TAKLIFLAR

2024–2026-yillarda O'zbekiston Respublikasida pul bozori likvidligi, foiz koridori va monetar transmissiya samaradorligining milliy valyuta barqarorligiga ta'siri kompleks tarzda tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, Markaziy bank tomonidan amalga oshirilayotgan institutsional islohotlar, xususan, 2025-yilda asosiy stavkaning 14 foiz darajasida restriktiv tarzda saqlanishi, 2026-yil yanvarida majburiy zaxira bazasining kengaytirilishi va, ayniqsa, 2026-yil iyulida 7 kunlik REPO auktsionlarining joriy etilishi monetar siyosatning operatsion mexanizmi xalqaro andozalarga izchil yaqinlashib borayotganidan dalolat beradi.

Pul bozori likvidligining tahlili shuni ko'rsatdiki, 2026-yilning I choragida bank tizimi tarkibiy likvidlik profitsiti sharoitida faoliyat yuritdi. Banklararo bozor operatsiyalari hajmi 163 trln so'mni, ya'ni choraklik YaIMning 36,4 foizini tashkil etdi, operatsiyalarning 89 foizi overnight, 74 foizi esa REPO ko'rinishida amalga oshirildi. Markaziy bank haftalik o'rtacha 49,2 trln so'm hajmida 7 kunlik obligatsiyalarni joylashtirish orqali ortiqcha likvidlikni faol sterilizatsiya qildi, natijada UZONIA o'rtacha 13,7 foiz darajasida, ya'ni asosiy stavkadan atigi 0,3 foiz punkt past darajada shakllandi. Bu ko'rsatkich monetar signallarning banklararo bozorga uzatilish sifatining yuqoriligini tasdiqlaydi va tadqiqot doirasida ilgari surilgan H1 hamda H2 gipotezalarini empirik jihatdan tasdiqlaydi.

Shu bilan birga, monetar transmissiyaning keyingi bosqichlarida bank depozit va kredit stavkalariga uzatilish jarayoni nisbatan sekinroq va to'liq bo'lmagan shaklda kechayotgani aniqlandi. 2025-yil yakunida depozit stavkasi 17,2 foizni, kredit stavkasi esa 22,9 foizni tashkil etib, asosiy stavkadan mos ravishda 3,2 va 8,9 foiz punktga yuqori bo'ldi. Bu holat bank tizimidagi tarkibiy omillar, jumladan, yuqori kredit riski mukofoti, raqobat muhitini yanada rivojlantirish zarurati va imtiyozli kreditlash dasturlarining saqlanib qolishi transmissiya mexanizmi samaradorligiga ta'sir ko'rsatayotganini ko'rsatadi.

Milliy valyuta barqarorligi nuqtai nazaridan, 2025-yil yakuniy ko'rsatkichlari — yillik inflyatsiyaning 7,3 foizgacha pasayib, 2016-yildan beri eng past darajani qayd etishi, real YaIMning 7,7 foizga o'sishi, xalqaro zaxiralarning 66 mlrd AQSH dollaridan oshishi va bank tizimi depozitlarining 35,2 foizga o'sishi — pul bozori barqarorligi bilan milliy valyutaga bo'lgan ishonch o'rtasidagi uzviy aloqani amalda tasdiqladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. *Money Market and Liquidity Review 2026 Q1* [Elektron resurs]. — Tashkent, 2026. — URL: https://cbu.uz/en/press_center/releases/3914749/.
2. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. *Reserve Requirements of Commercial Banks* [Elektron resurs]. — URL: <https://cbu.uz/>.
3. Uzbekistan Republican Currency Exchange (UZRVB). *Results of the Auction for the Placement of Central Bank Bonds with a Maturity of 7 Days on December 25, 2025* [Elektron resurs]. — Tashkent, 2025. — URL: <https://uzrvb.uz/>.
4. UzDaily.uz. *Uzbek Central Bank Replaces 7-Day Bonds With Repo Auctions* [Elektron resurs]. — 2026. — 18 July. — URL: <https://www.uzdaily.uz/en/uzbek-central-bank-replaces-7-day-bonds-with-repo-auctions/>.
5. INVEXI. *Uzbekistan's Monetary Policy in Q1 2026: Sustained Growth Amid Global Uncertainty* [Elektron resurs]. — 2026. — URL: <https://invexi.org/press/uzbekistan-s-monetary-policy-in-q1-2026-sustained-growth-amid-global-uncertainty/>.
6. Trading Economics. *Uzbekistan Interest Rate* [Elektron resurs]. — 2026. — URL: <https://tradingeconomics.com/uzbekistan/interest-rate>.
7. Euronews. *Uzbekistan GDP Hits Record €123 Billion as Mirziyoyev Hails Reforms* [Elektron resurs]. — 2025. — 26 December. — URL: <https://www.euronews.com/>.
8. BusinessWire. *Uzbekistan, the Engine of Central Asia: GDP Above USD 145 Billion and Exports Rising to USD 33.4 Billion* [Elektron resurs]. — 2026. — 22 January. — URL: <https://www.businesswire.com/>.
9. International Monetary Fund. *Republic of Uzbekistan: Staff Reports and Article IV Consultations* [Elektron resurs]. — 2025–2026. — URL: <https://www.imf.org/>.
10. World Bank. *Uzbekistan Economic Update* [Elektron resurs]. — 2025–2026. — URL: <https://www.worldbank.org/>.
11. Bank for International Settlements (BIS). *Central Bank Operating Frameworks and Collateral Policies* [Elektron resurs]. — 2024–2025. — URL: <https://www.bis.org/>.
12. State Statistics Committee of the Republic of Uzbekistan. *Macroeconomic Indicators of the Republic of Uzbekistan* [Elektron resurs]. — 2025–2026. — URL: <https://stat.uz/>.
13. Ministry of Economy and Finance of the Republic of Uzbekistan. *Macroeconomic Forecasts* [Elektron resurs]. — 2025–2026. — URL: <https://mineconomy.uz/>.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100